

CETATEA FĂGĂRAȘ - REFUGIU ȘI ADĂPOST PENTRU RUȘI, CAZACI ȘI UCRAINENI ANTIBOLȘEVICI (1920-1923)

CONSTANTIN BĂJENARU
bjnrcosti@yahoo.com
Muzeul Țării Făgărașului "Valer Literat" – Făgăraș

FĂGĂRAȘ FORTRESS – REFUGE AND SHELTER FOR RUSSIANS, COSSACKS AND UKRAINIANS AGAINST THE BOLSHEVIKS (1920-1923)

ABSTRACT

Făgăraș Fortress had over the centuries of its existence, a special importance in Romanian history, knowing both moments of glory and decay. It is known the fact that it has been successively a strong defensive fortress, residence for Transylvania's Princes, military garrison and communist prison.

Nevertheless, it is less known or is not at all known another aspect, the one that the fortress had in some moments after 1918 the function of shelter and refuge for foreign military and civilians, how it was the case of hundreds of Russians, Cossacks and Ukrainians afflicting wanderers, fled from the front of Bolshevik steamroller.

Regarding the last of these aspects we will talk in the next pages, trying to shape this moment from the century-old existence of the fortress as coherent and consistent as possible, even if the archivist sources or the information from the local press of that period are minimal.

Keywords: Făgăraș Fortress, refuge, encampment, Russians, Cossacks, Ukrainians.

Cetatea Făgăraș a avut de-a lungul secolelor sale de existență o importanță aparte în istoria românilor, cunoscând atât momente de glorie, cât și de declin. Este îndeobște știut faptul că aceasta a fost rând pe rând una dintre cele mai puternice cetăți de apărare, reședință a principilor Transilvaniei, garnizoană militară, iar în deceniul șase al secolului al XX-lea o închisoare de temut a Gulagului comunist.

Însă, este mult mai puțin cunoscut sau chiar deloc un alt aspect, anume că cetatea a avut în anumite momente din perioada de după 1918 și funcțiunea de adăpost sau/și refugiu pentru militari sau civili români și străini. Debutând în 1919 cu adăpostirea pentru câteva luni a voluntarilor din Legiunea română din Italia, cetatea a fost destinată din 1920 ca loc de refugiu și adăpost pentru sutele de năpăstuiți pribegi ruși, cazaci și ucraineni, fugiți din fața tăvălugului bolșevic.

Asupra celui din urmă aspect ne vom opri în paginile următoare, încercând să creionăm cât mai coerent și consistent acest moment deosebit din viața seculară a cetății, deși sursele arhivistice sau informațiile din presa locală a vremii sunt minimale. Însă, înainte de a aborda subiectul propus, considerăm că este imperios necesară o scurtă incursiune în antecedentele momentului, pentru a înțelege mai bine cum s-a ajuns la această situație.

Anii finali ai Primului Război Mondial au adus schimbări importante în desfășurarea conflictului, dar și implementarea comunismului în cea mai mare țară din zona eurasiatică – Imperiul Țarist. Această din urmă acțiune a condus la declanșarea Războiului civil rus, care s-a desfășurat în perioada 1917-1923. După succesul Revoluției ruse din octombrie 1917, guvernul bolșevic a semnat separat pacea cu Puterile Centrale, la Brest-Litovsk, pe 6 martie 1918. Acest tratat de pace a constituit singura opțiune viabilă pentru noua conducere, deoarece armata rusă era într-o stare de haos total și de indisciplină crasă atunci când Germania a atacat forțele rusești în februarie 1918.

Considerându-se trădați prin semnarea amintitului tratat, rușii antibolșevici, care rămăseseră fideli Antantei, au inițiat lupta împotriva bolșevicilor. Aceștia au fost sprijiniți și de forțele aliate existente în Rusia, care sperau astfel să recupereze Frontul de est, pentru ca Germania să nu se poată concentra exclusiv pe luptele din Vest. A început astfel lungul și sângerosul război civil dintre *Roșii*, care controlau capitala Moscova și Rusia centrală, și *Albi*, care au lansat, cu ajutorul aliaților din război, o serie de campanii armate pentru reprimarea revoluției.

Războiul civil s-a purtat în principal între Roșii (*Bolșevici*), reprezentați de comuniști și revoluționari, și Albi (*Menșevici*), care erau constituiți din monarhiști, liberali, conservatori și social-democrații care se opuneau bolșevizării Rusiei.

În prima sa fază, Războiul civil s-a desfășurat între Revoluție până la Armistițiu, fiind purtat de grupuri de ruși dezertori, principala forță constituind-o Armata voluntarilor din regiunea Donului, cărora li s-a alăturat ulterior, în Siberia, Legiunea cehă, formată din prizonieri aflați pe teritoriul Rusiei. În cea mai mare parte a ciocnirilor, însă, au fost implicate doar mici grupuri, situația luptelor fiind în schimbare permanentă.

Abia în martie 1919 a debutat perioada cea mai importantă a Războiului civil, care de altfel s-a dovedit a fi și cea hotărâtoare pentru victoria bolșevicilor, deși Antanta și alte câteva țări au intervenit de partea Albilor. Inițial, forțele militare ale Albilor au avansat cu succes împotriva bolșevicilor din trei direcții – dinspre sud sub conducerea generalului Anton Denikin, dinspre nord-vest sub conducerea lui Nicolai Iudenici și dinspre est sub conducerea generalului Alexandr Kolceak –, reușind să forțeze Armata Roșie bolșevică să bată în retragere, croindu-și astfel drum către Moscova. Deciziile întârziate sau controversate ale Albilor i-au dat, însă, lui Lev Troțki răgazul și posibilitatea de a reforma Armata Roșie, cu care inițial a oprit înaintarea lui Kolceak în iunie, iar pe a celorlalți doi în octombrie, pentru ca în noiembrie să reușească distrugerea aproape completă a forțelor militare ale Albilor.

A treia perioadă a războiului a constituit-o îndelungatul asediu al forțelor Albilor din Crimeea. Piotr Nicolaievici Wrangel¹ a adunat rămășițele armatelor lui Denikin, în aprilie 1920, cu care și-a fortificat pozițiile în Crimeea. A apărat aceste poziții până în momentul în care Armata Roșie s-a întors din Polonia, unde luptase în conflictul polono-sovietic, începând din anul 1919. Atunci când întreaga forță a

---

¹ Piotr Nicolaievici Vranghel (1878-1928), general rus și apoi comandant al unei părți a trupelor antibolșevice (constituite în special din ruși și cazaci). S-a născut în Lituania, într-o familie de nobili germani baltici. A decedat în Belgia, la Bruxelles.

Armatei Roșii a fost aruncată asupra Albilor, aceștia din urmă au fost imediat copleșiți, forțele rămase fiind evacuate la Constantinopol în noiembrie 1920.

La sfârșitul Războiului civil, Rusia, acum Sovietică, era vlăguită și ruinată aproape în totalitate. Conflictul intern a provocat milioane de victime, în doar câțiva ani; alte milioane de oameni au fost ucise ca urmare a efectelor indirecte ale războiului.

Multe sute de mii au părăsit Rusia în frunte cu generalul Wrangel prin Orientul Îndepărtat sau pe alte căi, pentru a scăpa de vitregiile războiului, de excesele taberelor aflate în luptă sau de foamete. Printre acești emigranți s-au aflat și câteva mii de ruși și cazaci care și-au găsit refugiu și adăpost pe teritoriul României Mari, fiind numiți *wrangheliști*.

Pe de altă parte, prezența emigranților militari ucrainieni în România se explică prin faptul că patria le fusese ocupată de către Armata Roșie în 1919. În această situație, forțele naționaliste conduse de Simon Petliura² s-au refugiat inițial în Polonia, la începutul anului 1920, după care s-au dispersat în mai multe țări europene, inclusiv pe teritoriul României.

Debutul prezenței emigranților ruși, ucraineni și cazaci în România, militari în marea lor majoritate, avea loc încă de la sfârșitul anului 1918, însă cea mai mare concentrare a lor aici este consemnată pentru anul următor, 1919. Unele surse indică exodul în întreaga lume a sute de mii de ruși și a aproximativ 100.000 ucraineni. Pentru aceștia din urmă, în decembrie 1920 misiunea diplomatică ucraineană de la Viena intervenea pe lângă statul român pentru acordarea asistenței unui număr de 1.500-2.000 de militari aflați în România³.

Încă din 1919 începuseră să funcționeze stabil lagăre de concentrare pentru rușii albi, cazaci și ucraineni (Satu Mare, Oradea, Techirghiol și Brașov), dar și unele centre provizorii. Lagărul de internare din Făgăraș a început probabil să fie destinat wrangheliștilor și petliuriștilor la începutul anului următor, deoarece o știre din august 1919 – ocazionată de vizita primului ministru Ion I.C. Brătianu –, ne informează că aici încă erau prezenți voluntari reveniți cu Legiunea română din Italia⁴. O altă informație, din octombrie același an, susține afirmația anterioară, indicând că la acea dată alți 1.200 de voluntari români din Italia se repatriaseră și fuseseră încartiruiți provizoriu în cetatea Făgăraș⁵. Abia în februarie 1920 ”Lagărul de internați din Făgăraș – la ordinul Consiliului Dirigent – a fost premutat la Sâmbăta de Jos”⁶.

---

² Simon Petlura (1879, Poltava-1926, Paris). Publicist, scriitor, jurnalist, politician și om de stat ucrainean, liderul luptei pentru independența Ucrainei după izbucnirea Revoluției ruse din 1917. În timpul războiului civil rus a fost pentru scurt timp președintele Ucrainei, iar în 1926 a fost asasinat la Paris. De la numele său refugiații ucraineni au purtat titulatura de *petliuriști*.

³ Vadim Guzun (editor), *Hnat Porohivski: asul ucrainean al Serviciului Special de Informații*, București, Editura Filos, 2014, varianta pdf. (nenumerotată), la: <https://books.google.ro/books?isbn=6069360397> (accesat: 25.08.2016).

⁴ *Oltul*, I, nr. 58-59/1919, Făgăraș, p. 4.

⁵ *Ibidem*, nr. 79/1919, p. 2.

⁶ *Ibidem*, nr. 9/1920, p. 2.

Cu toate acestea, în noiembrie 1920 era inserată o știre privitoare la desființarea tuturor lagărelor de internați prin ordin ministerial, dar era amintit cel instalat în castelul Brukenthal din Sâmbăta de Jos, unde un ofițer și 14 soldați mai păzeau ”vreo patru internați”. Tot cu această ocazie se arăta că aceia care doreau cetățenia română și se căsătoriseră cu femei de aici urmau a fi lăsați liberi, dar sub supraveghere, iar ceilalți (inclusiv rușii, cazacii și ucrainenii) expulzați automat⁷.

În iulie 1922 oficialii români avansau către omologii lor sovietici prezența în România a circa 2.500-3.000 de albgardiști⁸, ceea ce ne determină să considerăm că la Făgăraș se concentrase unul dintre cele mai mari grupuri de refugiați – 902 în ianuarie 1921 (1.000 la Oradea în decembrie același an)⁹ și 763 în februarie 1923¹⁰.

Emigrația militară ucraineană din România s-a concentrat în jurul locotenent-colonelului Hnat Porohivski – ”comandantul grupului ucrainean” de la Făgăraș –, aflat în tabăra naționalistă condusă de amintitul Simon Petliura. H. Porohivski era totodată și comandantul trupelor ucrainene internate în cele două puncte din Brașov: barăcile Cetățuia și Bartolomeu. Acesta – fiind considerat liderul indiscutabil al tuturor emigranților militari ucraineni din România –, îi reprezenta în relația cu autoritățile, cele din urmă fiind obligate să le asigure paza și întreținerea¹¹.

În același timp, liderul grupului rușilor și cazacilor din lagărul de internare Făgăraș a fost colonelul Feodor Cijicov, deși aici erau prezenți și ofițeri superiori mai înalți în rang: doi generali-maiori și un ”general”¹².

Raporturile dintre petliuriștii ucraineni naționaliști și wrangheliștii ruși – inclusiv cei internați în cetatea Făgărașului –, n-au fost foarte amiabile, primii împăcându-se mult mai bine cu cazacii de pe Don și din Kuban; rușii, de cele mai multe ori, încercau să-i pună pe ucraineni într-o postură negativă.

În pofida fricțiunilor existente, în lagărul de internare de la Făgăraș au existat și activități social-culturale comune, refugiații învățând limba română și participând la activități sportive sau religioase. După redisolocarea taberei de refugiați de la Oradea la Făgăraș, regimul de internare de aici a devenit și mai flexibil, ucrainenii, rușii și cazacii având voie să părăsească incinta Cetății și să se angajeze în diverse locuri de muncă, ”La nivelul anului 1923, procesul de integrare în societate avansând cu rapiditate, în fapt, <<luptătorii deveneau cetățeni>>”¹³.

În februarie 1923, dintre cei 251 de ucraineni internați aici, 92,40% erau bărbați (232), 6,00% femei (15) și 1,60% copii (4), iar dintre cei 512 ruși și cazaci, 83,80% erau bărbați (429), 9,60% femei (49) și 6,60% copii (34).

În privința repatrierilor, parcurgând cele două tabele nominale existente în Arhivele Naționale din Brașov, constatăm că – deși într-un alt document oficial

---

⁷ *Glasul Oltului*, I, nr. 13/1920, Făgăraș, p. 3.

⁸ V. Guzun (editor), *op. cit.*

⁹ *Ibidem.*

¹⁰ Serviciul Județean Brașov al Arhivelor Naționale (în continuare, SJBvAN), Fond *Prefectura Făgăraș (1916-1950). Administrativ*, Dos. nr. 38(970)/1923 (tabel nr. 1, f.1-4 pentru ucrainenii; tabel nr. 2, f.1-8 pentru ruși și cazaci).

¹¹ V. Guzun (editor), *op. cit.*

¹² SJBvAN, *fd. cit.*, f. 1.

¹³ V. Guzun (editor), *op. cit.*

apăreau 70 de cazuri (30 ofițeri și 40 din trupă)¹⁴ a doritorilor de repatriere –, situația se prezenta astfel:

- unul dorea repatrierea la Cernăuți (Bucovina);
- 35 în Ucraina;
- 29 în Rusia.

Cei 65 reprezentau împreună un procent de 8,50% din totalul refugiaților.

Documentul citat (purtând data de 13 februarie 1923), ne mai indică și faptul că cinci dintre ofițerii pribegi se căsătoriseră cu femei românce, probabil toate din Făgăraș¹⁵.

Din totalul de 763 refugiați, 382 figurau ca rezerviști sau cu situația militară incertă ori necunoscută: 183 în tabelul cu ucrainenii și 199 în cel cu rușii și cazacii. Redăm în continuare câteva cifre procentuale privitoare la situația socio-profesională anterioară a acestora.

1. Ucrainenii:

- șefi de Poliție: 1,10%;
- învățători: 1,60%;
- funcționari: 7,10%;
- în sistemul juridic: 1,10%;
- arte liberale: 0,50% (un pictor);
- studenți: 10,40%;
- comerț: 0,50%;
- comunicații: 1,10%;
- industrie: 13,70%, printre care un ceasornicar și un tipograf;
- proprietari: 7,70%;
- agricultură: 55,20%.

2. Rușii și cazacii:

- 2,00% în justiție (dintre care un judecător);
- 9,50% în Poliție și Jandarmerie;
- 56,80% în agricultură;
- 11,10% studenți;
- 3,50% funcționari;
- 1,50% în domeniul artelor liberale;
- 1,00% în educație;
- 0,50% în sănătate;
- 1,00% în domeniul tehnic;
- 0,50% proprietari;
- 1,00% în comerț;
- 0,50% în industrie (1 croitor);
- 11,10% lucrători.

Se observă cu claritate că majoritatea acestora – în ambele situații –, era formată, evident, din cetățeni aplicați în domeniul agricol, în celelalte cazuri existând unele diferențe nete sau aproape insesizabile. De asemenea, se cuvine a mai re-

---

¹⁴ SJBvAN, *fd. cit.*, f 2.

¹⁵ *Ibidem.*

marca faptul că, atât în privința primilor, cât și a celorlalți, exista un procent semnificativ de refugiați cu pregătire intelectuală – aproximativ 20%.

Refugiații s-au bucurat în toată perioada șederii lor în cetate de simpatia și sprijinul localnicilor, dar și a unor mari personalități. Astfel, în sprijinul wrangheliștilor și petliuriștilor adăpostiți în cetatea Făgărașului a venit însăși Regina Maria, care în 2 decembrie 1921 sosea în Făgăraș cu un tren special. În presa locală momentul era consemnat astfel: *”Inima nespus de bună a Suveranei a luat sub ocrotirea Sa sutele de ruși refugiați (...). Care întregi încărcate cu haine călduroase de iarnă, alimente, ciocolată, țigări, săpun au fost distribuite acestor năpăstuiți de soartă”*. Gestul său mărinimos a beneficiat *”de binecuvântările și expresiunile cele mai călduroase de simpatie și dragoste ale poporului mândru de a avea în frunte o regină ca M. Sa Regina Maria”*¹⁶.

Cum aminteam, făgărășenii au contribuit și ei pe cât le-a fost posibil, în grelele momente postbelice de refacere a gospodăriilor din punct de vedere economic, spre a le ușura viața acestor pribegi. Astfel, în coloanele unui ziar local, din 21 martie 1923, era lansat un apel către comunele aparținătoare plășii Făgăraș pentru a-i ajuta pe cei internați în cetate, prin întreprinderea unei colecte de ouă pentru sărbătorile de Paști. Apelul a avut un rezultat bun, făgărășenii colectând aproximativ 3.000 de ouă, din următoarele localități: Ileni, Râușor, Săvăstreni, Recea, Berivoii Mici, Netot/Gura Văii, Dejani, Beclean, Voivodenii Mici, Breaza, Lisa, Copăcel, Galați, Pojorta, Voila, Voivodenii Mari, Luța, Mărgineni, Iași, Dridif, Sâmbăta de Jos, Sebeș, Hurez, Hârșeni și Berivoii Mari¹⁷.

Pe de altă parte, pentru a-și putea ameliora situația în care se aflau, chiar internații wrangheliști și petliuriști și-au organizat propriile acțiuni de binefacere. De pildă, *Comitetul ucrainenilor din Făgăraș* organiza în 3 mai 1921, în sala *Transilvania*, un spectacol *”în favorul internaților din Castelul <<Mihai Viteazul>>”*. Acesta consta din cântece populare și dansuri naționale ucrainene¹⁸.

Se pare că acțiunea și-a atins scopul scontat, deoarece *”Comitetul Ucrainenilor pribegi”* aducea *”cele mai fierbinți mulțumiri tuturor Doamnelor și domnilor din Făgăraș, care cu darurile lor frumoase au făcut ca în marile zile ale Învierii să simtă și ei farmecul înălțător al acestor sfinte sărbători și să uite pe moment povara înstrăinării”*¹⁹.

Două luni mai târziu (iulie 1921) a venit rândul rușilor și cazacilor, o știre de presă anunțând un *”Mare concert artistic”* în Făgăraș, susținut de artiști de la Opera rusească, aflați în refugiu. Programul cuprindea arii clasice rusești, franceze și germane²⁰.

În a doua parte a anului 1923 a venit momentul desființării lagărului de internare. Într-o scurtă știre de la sfârșitul lui august apărea informația că *”Asistența socială a hotărât desființarea lagărului wrangheliștilor de la Făgăraș. Tot asistența*

¹⁶ *Glasul Oltului*, II, nr. 32/1921, p. 3.

¹⁷ *Ibidem*, III, nr. 136/1923, p. 4.

¹⁸ *Ibidem*, I, nr. 36/1921, p. 3.

¹⁹ *Ibidem*, nr. 37/1921, p. 4.

²⁰ *Ibidem*, II, nr. 11/1921, p. 3.

*se va ocupa de plasarea celor valizi la muncă, iar a celor infirmi în diferite institute ale țării*²¹.

Aserțiunea presei făgărușene a primit confirmarea oficială o săptămână mai târziu, când se anunța că la Ministerul Muncii se întrunise o comisie pentru plasarea nefericiților dislocați forțat din țările lor, formată din reprezentanți ai Crucii Roșii, Siguranței Naționale, Ministerului Muncii, Asistenței Sociale și doi ofițeri.

În urma consultărilor, comisia a luat următoarele decizii finale:

- ”1. *Bolnavii de tuberculoză vor fi internați în sanatorii;*
2. *Infirmitii și incapabilii de muncă vor fi internați în colonia de la Măr-
cuța*²²;
3. *Valizii vor fi plasați la munci agricole, industriale etc.*
4. *Cei care vor să plece în străinătate pentru studii vor obține această
permisiune*²³.

În articol se mai afirma că sumele cheltuite cu întreținerea refugiaților se ridicau la valoarea de aproximativ 20 milioane lei, care urmau să fie acoperiți de Franța, pe baza unui acord de principiu stabilit cu doi ani în urmă. Dacă la început refugiații avuseseră parte, pe lângă un bun tratament, și de plata soldelor corespunzătoare gradelor militare aferente, în ultima perioadă n-a mai fost posibil, deoarece statul român primise propunerea ca recuperarea sumelor să se realizeze prin Comisia de reparații de la Paris. Nefiind de acord cu noua situație, Guvernul român și Ministerul de Război au decis să nu mai fie achitate soldele și să desființeze lagărul de la Făgăraș²⁴.

După desființarea centrelor de internare din România, mulți wrangeliști și petliuriști s-au stabilit în țară, cerând cetățenia română, foarte puțini s-au repatriat în URSS (aproximativ 5%), unii au plecat în alte țări europene sau în cele două Americi, iar cei care nu s-au putut angaja au rămas cu statutul de internați, fiind transferați în colonia de la mănăstirea Mărcauța.

Prin urmare, Cetatea Făgărașului și-a încheiat misiunea umanitară avută în anii imediați de după Primul Război Mondial, adăpostindu-i inclusiv pe acești nefericiți obligați să-și părăsească familiile și țara din cauza bolșevicilor. După o perioadă în care a avut destinația de garnizoană militară, în toamna anului 1939 cetatea va redeveni centru pentru adăpostirea unor refugiați străini, de această dată a celor polonezi, care își părăsiseră țara în urma împărțirii și ocupării Poloniei de către Germania nazistă și Uniunea Sovietică.

---

²¹ *Ibidem*, nr. 153/1923, p. 2.

²² Mănăstirea Mărcauța, situată azi în sectorul 2 al municipiului București.

²³ *Glasul Oltului*, nr. 154/1923, p. 3.

²⁴ *Ibidem*.

ANEXĂ

Refugiații ruși, cazaci și ucraineni din Cetatea Făgăraș în februarie 1923²⁵

1. Ruși, cazaci ș.a.

a) Militari activi:

General-maiori: Cernov Nicolai, Sașinschi Alexandr.

Generali: Rîndin Vladimir.

Colonei: Cijicov Feodor (comandantul Grupului rusesc), Drozdov Grigorii, Evseev Andrei, Georgievschi Ivan, Ivasinenco Vasili, Nichitin Nicolai, Podpozin Ivan, Popov Piotr, Sașinschi Feodor, Spimanov Nicolai, Tcaciuc Grigori, Tepo Andrei, Tiurmorozev Ivan.

Colonei administrativi: Drencaciov Fedor.

Locotenent-colonei: Clezie Alexandr, Falevici Lev, Puhtaevici Vladimir.

Maiori: Abramenco Nicolai, Covalenco Ivan, Eliseev Vasili, Naumov Ștefan.

Maiori admin.: Bjoghin Alexei, Conomareev Ivan, Logoncov Ivan.

Căpitani: Adamsov Vladimir, Bedilov Mihail, Bodrov Gheorghii, Cecunov Alexandr, Cobuziev Nicolai, Cordo-Tilescsoiv Alexandr, Cubalov Alexei, Cuznitov Alexandr, Fodcosov (?) Afanasii, Ghilenco Alexei, Guleaev Piotr, Hijueae (?) Corneli, Iacovlev Alexei, Inintin Alexandr, Isarenici Andrei, Ivașimtchin Efrin, Lobov Alexandr, Loghim Piotr, Lohvițchi Anatoli, Lubinenco Piotr, Mihailov Nicolai, Moiasov Favel, Nicolschi Serghei, Pidinov Nicolai, Pieșcov Alexandr, Popov Alexandr, Popov Mihail, Rohvalov Iacob, Sergheev Ivan, Smăchin Pavel, Smegiriov Constantin, Sologhub Evgheni, Solovico Leonid, Svințov Cozima, Taran Pavel, Tolmaciov Gheorghii, Tpacaiiev Zahar, Volcov Gheorghii, Voronin Alexandr.

Căpitani admin.: Iaicov Ivan, Zubov Piotr.

Locotenenți: Baniciuc Victor, Bielicov (?) Boris, Chiicov Nicolai, Cimmacov Ivan, Codiev Ilarion, Condratiev Andrei, Cotov Ivan, Crijanovschi Clement, Cunițichi Leonid, Czernoi Alexandr, Deforge Boris, Dmitriev Dionisi, Lesico Dimitri, Livov Valentin, Lucasievici Serghei, Melnicov Anatolie, Minaev Constantin, Miscenco Afanasie, Mișin Gheorghii, Mosiachin Nicolai, Nedin Tifon, Peresmico Sofron, Persianov Dimitri, Petichin Venedict, Pietrov Andrei, Pihenco Ghiorghii, Pogojev Evgheni, Răbin Mihailo, Rogaciov Ivan, Siervștan Alexandr, Șpac Ivan, Voblicov Dimitri, Voinarschii Esidor, ...²⁶uncovschii Piotr.

Locotenenți admin.: Fedorov Alexandr, Puzașcitov Ștefan, Sinebrinchov Ștefan, Soldatov Afanasi.

Sublocotenenți: Ablomcov Aghei, Băcov Nicolai, Bova Ivan, Buniaev Nichita, Cartășev Grigori, Cehim Mihail, Ciub Alexei, Ciubariev Nicolai, Colodehin Nicolai, Corciuschii Pavel, Covali Matvei, Craluțchii Dimitri, Curbatov Alexandr, Deaconov Semen, Dleanach Mihail, Drobișev Alexandr, Efremov Ivan, Emilianov Mihail, Gancarov Ivan, Gujovschii Nicolai, Hodincov Andrei, Iacușov Anton, Iazev

²⁵ SJBvAN, Fond *Prefectura Făgăraș (1916-1950). Administrativ*, Dos. nr. 38 (970)/1923.

²⁶ ...=indescifrabil; vezi și în continuare.

Vasili, Ivanov Ștefan, Izmailov Constantin, Izvolenschii Nicolai, Izvorin Ivan, Lasconov Serghei, Lebedov Iacov, Legeda Ignati, Leontiev Sievur, Lisevițchi Nicolai, Martenenco Ivan, Mașchevici Alexandr, Medeanov Pavel, Mihailenco Mihail, Najda Pantalaimon, Nauncov Alexei, Pasiecinicov Nicolai, Pastuhov Ivan, Pisarev Ivan, Pivovarov Nicolai, Plocicov Pavel, Plohotnicov Vitror, Popov Mihail, Procopovici Vladimir, Raicovici Ivan, Screabin Ivan, Scubii Anatolie, Semenov Piotr, Semirnicov Andrei, Silin Alexei, Siriaghin Iacov, Smirnov Nicolai, Socolov Dimitri, Sodovnicov Boris, Strelbițchii Piotr, Sușinschi Pavel, Suzlin Ivan, Șvedechii Pavel, Toțin Alexandr, Țvitcov Alexei, Vasiliev Constantin, Vasiliev Cusma, Veriovchin Roman, Vinogradov Ghenadii, Vișnivețchi Andrei, Voronin Ivan, Zaleișcicov Boris, Zizin Gheorghii, ...arcov Ivan, ...udinov Ivan.

Sublocotenenți admin.: Adrianov Alexei, Avilov Artem, Babcov Alexei, Bizinchov Alexei, Cehun-Cehunov Semen, Colasnicov Afanasi, Condratov Feodor, Davâdov Pavel, Dremaciov Vasili, Dremaciov Vitali, Evseev Vladimir, Evtifeev Danil, Gaidin (?) Alexandr, Ianechin Constantin, Lehtev Serghei, Logaciov Ghiorghi, Maxiin Teofan, Meachinchin Nicolai, Mihailov Ivan, Necaev Ivan, Popov Varfolomei, Riabov Matvii, Semernicov Fedir, Sozobin Isidor, Șevcenco Ilia, Șurhuo (?) Ignați, Zatopilin Fedor, Zanchizov Alexei, Zarubin Alexandr, Zdor Iachim.

b) Militari în rezervă:

Andrievschi Constantin (sublocotenent), Avdeco Vladimir (sublocotenent admin.), Bechnicov Alexandr (locotenent), Belevici Mihail (maior admin.), Bezpalenco Nicefor (sublocotenent admin.), Blummenfeld Victor (elev), Brehov Efimi (locotenent), Caziņev Ilarion (sublocotenent admin.), Cononov Artamon (sublocotenent), Corciac-Cotovici Piotr (căpitan), Cravcenco Chirsan (sublocotenent admin.), Divac Alexei (sublocotenent admin.), Dremaciov Mihail (sublocotenent), Ganjin Andrei (sublocotenent), Grigoriev Anton (sublocotenent), Iliin-Hordeuschii Alexei (locotenent), Jatichovschi Vladimir (sublocotenent), Jemarin Ivan (sublocotenent), Ledianov Filip (maior admin.), Lesnicov Ivan (sublocotenent admin.), Libschi Alexandr (locotenent), Medvediov Vladimir (sublocotenent), Navrozov Feodor (locotenent), Orlov Teodor (căpitan admin.), Panchin Isai (sublocotenent), Popov Andrei (locotenent), Samrai Condrati (locotenent), Scrânschi Constantin (sublocotenent), Sechin Serghei (sublocotenent), Stepanov Nicolai (căpitan admin.), Stroganov Pavel (locotenent), Șantir Nicolai (sublocotenent), Șelaev Nicolai (sublocotenent), Șevaldiaev Vladimir (sublocotenent), Tihomirov Alexandr (locotenent), Vetalov Grigori (sublocotenent), Zaiarnâi Andrei (locotenent).

c) Situație militară anterioară necunoscută: Abramenco Constantin (sublocotenent), Adrov Constantin (soldat), Arnantov Piotr (sergent), Bahrmin Leonid (sergent), Batalin Nicolai (caporal), Bogaevschi Vasili (sergent), Borovici Arseni (caporal), Bracianschi ... (sergent), Bugaevschi Afanase (plutonier major), Bunin Vasili (soldat), Butenco Iacov (plutonier major), Butenco Iacov-alter (plutonier major), Calășnicov Serghei (caporal), Calitvințev Ștefan (plutonier), Carghin Vasili (plutonier), Cerniavschi Ghiorghi (plutonier), Cernicov Vladimir (soldat), Cetvericov Zaharia (sublocotenent admin.), Ceziacinchin Grigori (plutonier), Cho-

rolicov Chiriil (caporal), Ciobotarev Vasili (sergent), Ciub Ghiorghii (caporal), Cobanov Vasili (sergent), Cobzev Mihail (elev), Cocban Alexandr (plutonier), Codlearov (?) Alexei (plutonier), Coliacov Bonifatii (plutonier), Coremnghin Nikita (soldat), Cornienco Ilia (caporal), Cosaev Iosif (soldat), Cozarev Anton (plutonier), Cozenco Alexei (caporal), Cramscov Feodor (plutonier major), Cravcenco Gavriil (caporal), Culic Andrei (caporal), Curmoiarțev Gavril (plutonier major), Dcolov (?) Pavel (sergent), Dhacov Leonid (caporal), Diaconov Ivan (caporal), Dolgov Ștefan (sergent), Donețcov Andrei (plutonier), Dubovoi Cazima (caporal), Eichholți Edmond (sergent), Fetisov Mihail (plutonier major), Filimonov Boris (plutonier), Firsov Mihail (plutonier major), Fomichev Sila (plutonier major), Frolov Feodor (caporal), Frolov Vasili (sergent), Galchin Andrei (plutonier major), Geizle Andrei (elev), Gorbaciov Ivan (sergent), Grebenicov Dinis (plutonier major), Grippa Nichifor (plutonier major), Grobovski Eduard (sergent), Gusicov Nicolai (elev), Guthnov Nicolai, Haritonov Venedict (plutonier major), Iadvijin Anton (soldat), Iaroșenco Ivan (sergent), Iliicev Ilia (caporal), Isaev Andrei, Ivanizanco Ivan (caporal), Ivanov Alexei (soldat), Ivanov Favel (sergent), Ivanov Ivan (caporal), Ivanov Vladimir (sergent), Jila Grigori (sergent), Lavric Mitrofan (sergent), Lâsenco Feodor (caporal), Lâtchin Leonti (sergent), Lobacev Ștefan (sergent), Luzanov Leontii (plutonier), Macarov Timofei (plutonier major), Maximov Grigori (plutonier major), Medem Carl (plutonier-major), Milodanov Nichifor (caporal), Mirgorodski Dmitri (elev.?), Moroz Constantin (plutonier), Morozov Alexandr (sergent), Müller Alexandr (sublocotenent admin.), Nazarov Martin (plutonier), Nefedov Evgheni (caporal), Nicolschi Piotr (elev), Nicolschi Piotr (plutonier-major), Nitenco Alexandr (caporal), Novicov Victor (plutonier-major), Octroborotov Condrat (caporal), Orobeți (?) Leonti (plutonier), Ostapenco Piotr (caporal), Palicevochi Parfiri (plutonier), Pavlov Macar (plutonier major), Persianov Alexei (plutonier major), Petrenco Carp (elev), Petrenco Vasili (caporal), Petriscev Grigori (plutonier major), Petrov Trofim (caporal), Piatâșchin Mihail, Pișicov Nicolai (sublocotenent admin.), Pleșacov Timofei (sergent), Podcotilov I... (sergent), Polacbov Serghei (caporal), Popov Vasili (plutonier), Ponomarev Iosif (sergent), Ponomarev Mihail (caporal), Pucicov Dmitri, Raev Nicolai (caporal), Râcovșchii Ștefan (sergent), Saenco Fedor (sergent), Samsonov Alexei (sergent), Savincov Gavriil (sergent), Savițchi Zahar (plutonier major), Savoțcov Iacob (sergent), Scacunov Ione (plutonier), Scegolicov Ighnat (sergent), Serenco Grigori (plutonier), Sergeev Piotr (plutonier major), Slmico (?) Daniil (caporal), Smetanchin Evsignei (plutonier major), Snapco Mihail (sergent), Snetin Filip (plutonier major), Sorochin Ivan (sergent), Sorochin Nicolai (căpitan admin.), Sovocin Vasili (soldat), Starostin Vasili (elev), Stepanenco Ghiorghii (caporal), Strașnov Gavriil (plutonier), Sulațcov Ione (plutonier), Șah Mihail (sergent), Șehvoțov Fedor (plutonier), Tabuncicov Lazar (sergent), Taranin Mihail (caporal), Tacev Gordei (caporal), Troianov Trofim (caporal), Tur Ivan (soldat), Țocuri Dmitri (sergent), Vasintinschi Ghiorghii (caporal), Vatutin Mihail (sergent), Vereșaca Anton (sergent), Veretenicov Antim (sergent), Vovicov Alexandr (caporal), Zaițer Nicolai (sergent), Zemleanuchin Nicolai (sergent), Zemlin Ivan (plutonier major), Zericov Daniil (plutonier major), Zonticov Alexandr (soldat).

d) Alte specificații: Baumgarten Ghiorghii (comisar Arm. Ron ?), Bâcadorov Semero (cazac), Bunis Mihail (civil), Caledin Ione (cozak), Cransov Trofim

(cozac), Cricunov Ione (cozak), Curmoiarțev Daniil (cozak), Dvornicenco Anisin (cozac), Evseev Evgheni (cozac), Feodosov Trofim (cozac), Frolov Andrei (cozac), Galițan Grigori (cozac), Grigoriev Ivan (cozac), Ivanov Ivan (cazac), Mereinici Andrei (civil), Mihailov Ionichii (civil), Mișinza Ivan (civil), Nosonov Lidia (cazac), Nedomercov Vasili (cazac), Pehodebin Lazar (cazac), Pogrebniacov Filip (cazac), Poleacov Nichita (cozak), Popov Arteni (cozak), Popov Macar (cozac), Pristanschi Grigori (cozac), Rojdestvenschi Dmitri (civil), Rojenevski Vasili (civil), Goremâchin Ghiorghi (civil), Saunov (?) Ione (cazac), Savencov Serghei (cazac), Sergheev Vasili (cazac), Smetanchin Calina (cazac), Smetanchin Chiril (cozac), Smetanchin Feodor (cozac), Terehov Nicolai (cozac), Tur Ione (cozac), Vasiliev Serghei (cazac).

e) Femei: Batalina Anastasia, Bodrova Tatiana, Boghinscaia Elena, Condratieva Natalia, Condratova Parascheva, Cozițova Maria, Dremaceva Uliana, Dudinova Maria, Eliseeva Liubovi, Falevici Anna, Galchina Zinaida, Gherasimova Evdochia, Gherasimova Parascheva, Ghermova Evdochia, Gojman Claudia, Grigorieva Elena, Guliaeva Agripina, Iacovleva Nadejda, Iaicova Efrosina, Ioasintchina Matrona, Levașcova Antonina, Lucașevici Alexandra, Medianova Ludmila, Mihailenco Ecaterina, Müller Fania, Nitenco Daria, Palicevscaia Gheorghia, Pancehina Anna, Persianova Evghenia, Persianova Varvara, Peșcova Varvara, Polachova Anna, Ponomareva Susanna, Rândina Lidia, Saenco Matrona, Savițcaia Agrafena, Semacovici Evghenia, Semernicova Alexandra, Sergheeva Maria, Soimonova Tatiana, Strelbițcaia Elizaveta, Șclareno Anastasia, Șișchina Christina, Taranic Zinaida, Temirova Tamara, Tiurmaresova Elena, Voblicova Elena, Volcova Elizaveta, Zdanovici Lariza.

f) Copii: Belevici Olga, Belevici Valerian, Belicov Aza (?), Bodrov Pavel, Condratieva Elena, Eliseeva Anna, Falevici Andrei, Falevici Constantin, Falevici Lev, Falevici Maria, Falevici Olga, Falevici Vladimir, Gaechin Mihail, Iacovleva Ludmila, Malemuiev Pavel, Medianov Ilia, Mihailenco Victor, Ojoghina Ecaterina, Orlov Gleb, Persianov Piotr, Persianov Piotr-alter, Pilchin Efrem, Pilchin Ivan, Poliachov Vladimir, Popov Chiril, Razumeev Alexandr, Saenco Nicolai, Saenco Nina, Savițchi Nicolai, Sergheev Pavel, Sișchin Constantin, Soimonov Igor, Taranic Ghiorghi, Temirova Irena.

2. Ucraineni ș.a.

a) Militari activi:

Locotenent-colonei: Porohivski Hnat (comandantul Grupului ucrainean).

Colonei admin.: Mimieh (?) Grigori.

Căpitani: Corobco Vasili, Labuneț Adrian, Macarenco Andrei, Ovsienko Vohovschi, Savon Feodor.

Locotenenți: Dovghi Nicolai, Fedorov Mihail, Iacobenco Eugen, Lechtenenco Toma, Melnic Vasili, Nazarciuc Feodor, Pelepciuc Alexandr, Romaniuc Simion, Savciuc Nicolae, Snitcovschi Pavel, Torianic Ivan, Varda Nicolai, Zacrevschi Nicolai.

Sublocotenenți: Alexandrov Grigori, Calinicenco Alexa, Calnițchi Ștefan, Cușnirenco Constantin, Danelco Ivan, Dercaci Alexa, Drobit Elarion, Dubovăț Feodor, Fabnevici Dimitri, Gordienco Feodor, Grodschi Leon, Hedachivski Platon, Macovschi Valentin, Mihalovschi Vasili, Milco Alexei, Ohnivenco Nicolai, Onisimov Nicolai, Peredelschi Ivan, Ponomarenco Tesmis (?), Savalenco Ivan, Savciuc Iarema (?), Serotchi Serghie, Smirnâi Serghie, Tapenco Ivan, Vacherinet Ivan, Varfolamico Vasili, Vlasiuc Grigorii, Zinoglad Tumis (?), ...ambaliuc Stratim (?).

Sublocotenenți admin.: Levițchi Ilia.

b) Militari în rezervă: Asadci Vladimir (sublocotenent), Averiamov Semen (sublocot. admin.), Baranicov Vasili (sublocot. admin.), Bogdanovici Ștefan (locotenent), Bohacenco Ivan (sublocotenent), Boico Eugen (sublocot. admin.), Borivscăi Iulian (sublocotenent), Bucasiv Iurco (sublocot. admin.), Burlaca Ivan (sublocotenent), Calujnâi Feodor (sublocotenent), Cerevco Dimitri (locotenent), Cociubei Nicolai (sublocotenent), Crâmschi Ivan (sublocotenent), Danilov Vasili (căpitan), Danilovschi Vladimir (sublocotenent), Debenco Ștefan (sublocotenent), Deineca Gherasim (sublocot. admin.), Hladcliv Ivan (sublocotenent), Hlaniastai Anatol (sublocotenent), Hlopetchi Iosif (sublocotenent), Hrăuleți Nichita (sublocotenent), Leonov Danil (sublocotenent), Marcenco Iurco (sublocotenent), Monailo Demian (sublocotenent), Monastirschi Dimitri (sublocot. admin.), Motornâi Pavlo (sublocot. admin.), Nasciocici Andrei (sublocotenent), Nedilco Victor (sublocotenent), Nesterenco Gherasim (căpitan), Onopco Iacob (sublocot. admin.), Ovhanenco Semen (sublocotenent), Patuic Ivan (sublocotenent), Pocorschi Naum (sublocot. admin.), Popovchin Iachim (locotenent), Rusac Ivan (locotenent), Sadovschi Vladimir (locotenent), Sevcenco Axente (locotenent), Smirnâi Piotr (locotenent), Tarasenco Vasili (sublocotenent), Tejug Vasili (sublocotenent), Tretiac Trofin (sublocot. admin.), Usenco Ivan (sublocotenent), Zincovschi Danil (sublocotenent), Zincovschi Leo (locotenent), Zui Andrei (sublocotenent).

c) Situația militară anterioară necunoscută: Aleniuc Pantelei (soldat), Alexin Alexa (soldat), Asapiv Ștefan (soldat), Asatuic (?) Ivan (soldat), Astrovski Mihailos (soldat), Baclim Ivan (soldat), Balaban Vasile (soldat), Balitchi Vladimir (soldat), Barbarschi Teodor (soldat), Bersateli Matvei (soldat), Besub Grigori (soldat), Bogdan Ivan (soldat), Boicenco Almenco (?) (soldat), Boroda Griț (soldat), Branschiv (?) ... (soldat), Buhacenco Feodor (soldat), Calenic Mihail (soldat), Ceaichivski Efrim (soldat), Cereaceno (?) Trofim (soldat), Cernac Simen (soldat), Ceselnitchi Pavel (soldat), Chisclim Feodor (soldat), Cirhaino Filip (soldat), Cociatchiv Vasili (soldat), Colos Temisfeiu (?) (soldat), Corpinschi Casian (soldat), Cotariv Piotr (soldat), Cotlcarenco Efim (soldat), Covalev Iosif (soldat), Covaliv ... (soldat), Crajanovschi Teodor (soldat), Cucer Vasili (soldat), Cudiș (?) Serghie (soldat), Cuiprina Constantin (soldat), Cuscii Toma (soldat), Cusnir Taras (soldat), Deluchin Ivan (soldat), Domasenco Iacluv (soldat), Dorosciuc Luca (soldat), Doros Vladimир (soldat), Hacoschi Ivan (soldat), Halian (?) Alexei (soldat), Halusciac Filip (soldat), Havrelnic Petros (soldat), Hcenco Grigori (soldat), Herasmenco (?) Andrei (soldat), Hladnin (?) ... (soldat), Horbenco Ivan (soldat), Horobeț Nichita (soldat), Hrațchiv Vasili (soldat), Hubimic (?) Ivan (soldat), Huivan Ignat (soldat), Iacușev

Andrei (soldat), Jogenco Alexandr (soldat), Juruc Danilo (soldat), Jutenco Turutie (?) (soldat), Lazavoi Sava (soldat), Leonov Vasili (soldat), Lepoiseli Ivan (soldat), Macsimiv Mihailo (soldat), Macsimșin Mare (?) (soldat), Medvid Tuinis (?) (soldat), Melniciuc Vladimir (soldat), Micolaiciuc Mihail (soldat), Miller Gregori (soldat), Morhunenco Grigori (plutonier), Moscalenco Anisie (soldat), Neleapin Iosif (soldat), Ohremov Ivan (soldat), Pasisnai (?) Ivan (soldat), Petrenco Pavlo (soldat), Petrosevici Eremia (soldat), Popac Misolo (?) (soldat), Poponco (?) Condrat (soldat), Popovici Mihail (plutonier), Protenco Vladimir (plutonier), Puitea Toma (soldat), Rabalca Fedir (soldat), Rabovslic Sidor (soldat), Rahac Nechifor (soldat), Revensnco Nicolai (soldat), Romanțiev Serghie (soldat), Rudenco Vasili (soldat), Salschi Caleric (?) (soldat), Sapovalov Roman (soldat), Sarapanivschi Archip (soldat), Savcenco Andrei (soldat), Savcenco Va... (soldat), Savciuc Constantin (soldat), Savciuc Mihailo (soldat), Savciuc Mihailo-alter (soldat), Savelenco Pavlo (soldat), Savitchi Casian (soldat), Scehol Iufin (?) (soldat), Scerbi Mihail (soldat), Scomschi Andrei (soldat), Semenemo Pavlo (soldat), Semeniuc Feodor (soldat), Sencar Ivan (soldat), Serdiuc Lavro (soldat), Sespanschi Ivan (sergent), Sidorencu Nichita (soldat), Silin Stanislav (soldat), Smimiac Vasili (soldat), Spartaliuc Danilo (soldat), Stasiuc Calistrat (soldat), Strabeno (?) Grigori (soldat), Svittac Grigori (soldat), Șlapac Grigori (soldat), Tanchiu Dimitri (soldat), Telenchevici Nechifor (soldat), Tulgaev Vasili (soldat), Tumoverov ... (soldat), Urban Petro (soldat), Voinilovici Alex (soldat), Voitich Iurco (soldat), Voronțiev Iacub (soldat), Zarembe Constantin (soldat), Zraenco Grigori (soldat), Zvarici (?) Dimitri (soldat),.

d) Civili: Calosin Ivan, Chiriciuc Ignat, Cuhaevschi Ivan, Cuhrevati (?) Feodor, Filipenco Nichefor, Haiduchevschi Alexandr, Haiduchevschi Mihail, Hlovateli Andrei, Hlusev Ignat, Honciar Lidoc (?), Lescenco Luca, Postoveți Atanasie, Rangaci Silvestru, Sorochoa Ivan, Visnevai Ivan, Zilinschi Alexandru, ... Feodor.

e) Femei: Bogdanovici Acsana, Calosiu Maria, Chiriciuc Augustina, Dubnic Maria, Fomicivo Natalia, Ginter Emilia, Haiduchevici Ana, Hlopetca Ana, Hurjos Ana, Mai Lidia, Palamarcuic Emilia, Rodionov Ludmila, Romaneti Autsuna ?, Selihovscaia Maria, Sevenco Ozana.

f) Copii: Bacica Maria, Brusenschi T..., Chiriciuc Feodor, Selihovscaia Elena.